

ARANYOSVIDÉK

Torda-Aranyosmegye közigazgatási, közgazdasági, társadalmi, szépirodalmi s a torda-aranyosmegyei tan. testület hivatalos lapja. — Megjelenik minden szombaton.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Egész évre 4 frt. (8 korona)
Fél évre 2 frt. (4 korona)
Negyed évre 1 frt. (2 korona)
Papoknak és tanítóknak egész évre 2 frt.

FELELŐS SZERKESZTŐ: Nagy Albert.

Kiadó laptulajdonosok:
NAGY OLIVÉR, ÉS TÁRSAI.
Szerkesztőség: Jókai-utca 72. sz. Kiadóhivatal: Megyeház.

Kéziratokat nem adunk vissza.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők.

A pénzküldemények pedig a kiadóhivatalhoz.

HIRDETESEK DIJA:

Egész oldal 20 frt
Fél oldal 10 frt
Egy negyed oldal 5 frt
Egy nyolczad oldal 2 frt 50 kr
Egy tizenhatod oldal 1 frt 25 kr
Reklamsora 20 kr

Éppen ma 10 éve lesz annak, hogy gróf Bethlen Géza, mint Torda-Aranyosmegyének ujonnan kinevezett főispánja, a megye közgyűlésének színe előtt letette a hivatalos esküt, megkezdvén ez után a megye közéletére irányítólag ható működését.

A multnak ezen időpontját már 10 hosszú év választja el a jelentől; s mégis mintha most is fülünkbe csengene az örömmel és lelkesedéssel az a kitörő hangja, a melyel az új főispán akkor a megye közönsége részéről üdvözlöttest; s mintha újra látnok a szeretet és ragaszkodás érzelmei által egygyé forrott közönséget a mint lelkes hozsánnával fogadja a nyugalomba vonult örökébe lépő új főispánt, a ki ezen személye iránt nyilvánul meleg rokonszenv hatása alatt a meghihetődés hangján mondja el a közgyűlés előtt egyszerű, de azért sokat kifejező székfoglaló beszédét, ígéretet téve a többiek között, hogy a megye vitális érdekeit mindig szíven fogja hordozni. E székfoglaló beszéd felemelő hatással volt a lelkes éljenzésekbe kitörő közönségre; mert e beszédnek minden egyes szavából a hazáját és ebben megyéjét igazán szerető férfinak nemesen érző

szíve és lelke nyilatkozott volt meg, meleget vive be a legelfásultabb szívbe is; az önzetlen és tiszta szeretetet az új főispán iránt.

... Az idő homok óráján azóta már 10 év pergett le: a végtelen idővel szemben számításba sem jöhető pillanat, míg az emberi élettel szemben egy jókora magas emelkedést mutató mennyiség, a mely változásokat fejez ki az ember külsőjét illetőleg; hiszen ezekre a változásokra vallanak a 10 évvel ezelőtt a megye közönsége által üdvözölt főispánál is — most már 10 év után — az egykoron egészen szürkés barna hajfürtök közé vegyült ezüst szálak is, jelezvén ezek is az elfutó idő nyomát; — de egy nem változott meg gróf Bethlen Géza főispánál 10 év múlva sem, ez most is éppen olyan erős és szilárd, mint a milyen az egykoron vala és ez: az akaratelhatározás: megyéjének és a mennyiben ez a közérdek hátránya nélkül történhetik: minden egyesnek — vallás és nemzeti különbség nélkül — javát és boldogságát egész odaadással munkálni.

A használni akarásnak ez a vágya pedig egy kiapadhatatlan forrásból meríti a maga táperezét: jó szívéből, a melynek van a többiek között egy érték szerint meg nem becsülhető drága kincse: a részvét, a mely a nap fényéhez hasonló meleget sugároz ki magából, hogy attól aztán enyhületet találjon a szerencsétlen, és vigaszt merítsen az önhibáján kívül bajokkal küzködő szegény...

Méltó tehát „a vármegye közönsége részéről, hogy azt a férfit, ki

magánéletének tehetségét kezdettől fogva vármegyénk ügyeinek szentelte, — ki mint a megye főispánja vármegyénk közönségét a korábban meglanyhult érdeklődéssel szemben szorosabban fűzte a közigazgatáshoz, — nagy szorgalommal és munkássággal vármegyénket a hazában az elsők körébe emelte; — méltó, hogy a vármegye közönsége bemutassa egyénisége iránt tiszteletét, szeretetét és ragaszkodását, — hivatalos működése iránt elismerését, méltánylását, bizalmát — és hogy főispáni székfoglalásának 10 éves fordulóját megünnepelje. — s méltó, hogy a mai napon fölhangzó üdv és szerencse kívánság, mintegy folytatása legyen amaz elsőnek, a melynek elhangzásakor a közönség a legjobb várakozással tekintett — az új főispánban vetett remény és bizalommal eltelve — a jövőbe, — s a mely utóbbi üdvözlés elhangzásakor már minden elfogulatlanul el kell ismernie, hogy a gróf Bethlen Géza főispánságához fűzött remény virága a tettek gyümölcseivel váltakozott be. A megye közönségének a mai napon megtartandó ünnepélyen az „Aranyosvidék” is részt óhajtat venni és részt is vesz, s azért lapunk részéről is a legmelegebben üdvözljük a jubiláló főispánt, kívánva szívünk és lelkünk minden erejéből, hogy gróf Bethlen Géza főispánt hazája, megyéje és a nemes szívű ember barátok segélyére szoruló egyesek javára is, az isten sokáig éltesse!...

Tanügy.

Az állami elemi iskolai tanítókat mélyen érdekelte az ideai országgyűlési költségvetés

tárgyalása, mert a közoktatási kormány részéről elhatározó lépés tételét az elemi iskolai tanítók fizetésének javítására. Egyelőre a megyei és járási székhelyeken levő tanítók mind, s néhány más tanító fog fizetés emelésben részesülni. E kezdet, s a miniszter biztató szavai, valamint pár képviselő felszólalása remélni engedik, hogy a közel jövő meghozza minden állami tanítónak az 500 frtos. törzsfizetést.

Ez örvendetes jelenséggel kapcsolatosan a megyei állami tanítószót érdekliz a felhívás, melyet az állami elemi iskolai tanítók országos szövetségének elnöksége minden tanítónak megküldött.

E szerint a nyáron megalakult országos szövetkezet alapszabályai megerősítetvén, husvétban Budapesten közgyűlés fog tartatni. A felhívás szövege világosan megjelöli a szövetkezet munkakörét, az eddig elért eredményt, a követendő irányt. Közvetlen tájékoztatást is nyújt magáról a közgyűlés megtartásáról, a tagsági jelentkezésről stb. Minden állami elemi tanítónak a legéletbevonóbb érdekei követelik, hogy az országos szövetkezet érdekében kibocsátott felhívás minden sorával foglalkozzék, s a szövetkezetbe belépve, a közös munkában részt vegyen. Az ne tántorítson el senkit, még csak habozóvá se tegyen, hogy ez idő szerint csak a megyei, járási székhelyen levők fizetését javították. Kezdetnek elég ennyi is oly kedvezőtlen mult után, s azt csak örömmel kell fogadnia minden állami tanítónak. Bizalmatlanság, talán irigység helyett sorakozzék minden állami tanító a szövetkezetbe, hogy közösen elérhessék a programba vett célt, mely az állami tanítóknak a rendes fizetési osztályba sorozását, szolgálati évek szerint emelkedő fizetésben részesítését kívánja megvalósíttatni. Ajánljuk, hogy a ki még nem tette, belépés

Az „Aranyosvidék” tárczája.

Várom a tavaszt...

Várom a tavaszt, hogy lomb fakadjon,
Virág virítsa a mezőn;
Madárdal zengjen a ligetben,
Lelkemet gyönyörködtetvén;
Járhassak bársonypuha fűben —
Szellő hűsítő arcomat —
Virágillat, madárdal mellett
Felejttem tán' bánatomat.

Keresem a zajt, a vigalmat,
Hol zene szól, cseng a pohár...
Mindent felejtve mámorosan
Hullámszik a nagy emberár;
— Lethe vizé téged kereslek! —
Gyöngyözve omolják habod —
Mig zene szól és pohár esendül
Felejttem tán' a bánatomat.

Ah, de hiába! Erdő, mező
Ezer virága mit sem ér;
A madárdal, ha fájón zendül
Olyan ismerősen beszél...
A szellő is mintha sóhajtana...
A harmat mint a könny ragyog...
Nem tudok én felejtetni itt sem;
Ott is csak bánatos vagyok.

És a zajban — hol más lerázza
Az élet sok nyugtát-báját;
Keresve üdvét a pillanatnak
Gyönyörnek adva át magát —

Unottan járok a zenéből
Egy bus akkord úgy szíven üt...
Nem tudok én felejtetni ott sem:
Bánatos vagyok mindenütt.

Tóth Erzsé.

Brassai Sámuel otthon.

Nemcsak csodálatra ragad, hanem a gondviselés iránti hálára is indit bennünket, hogy van olyan tudós honfitársunk, a ki a magyar nemzet ezer esztendeje tizedrészének élő tanuja volt. Brassai Sámuel ez, a ki nemcsak ritka hosszú életkorával, hanem rendkívül nagy és üdvös munkásságával is érdemet szerzett minden tiszteletre, s példát adott és ad még folyvást mindnyájunknak, hogy hogyan lehet és kell az életet bölcsen fölhasználni s értékesíteni úgy magunkra, mint a társadalomra és a hazára nézve.

Brassai Sámuelnek úgy személyét, mint páratlan sokoldalú működését mindenki ismeri. Oly régi az ő nyilvános szereplése, hogy más ember élni is alig érkezik oly hosszú ideig, a mióta ő törhetetlen erejét, lankadatlan tevékenységét és roppant tudományát a művelődés, a nemzeti és emberi haladás elemozdítására szenteli. Magánéletét azonban inkább csak azok ismerik, a kik közt állandóan tartózkodik, vagy a kik bizalmasabb ismeretségével dicseked-

hetnek. Így bizonyára érdekelni fogja a művelt magyar közönséget, ha tisztelt agg jelesünk életéből egyet-mást elbeszélünk.

A lakása Kolozsvárt, egy régi rozszant épület a Különösor-utczában. Brassainak jó barátai már többször ajánlottak alkalmasabb lakhelyet; de ő egygyel sem kívánta fölcserélni mostani lakását, mert úgy lászik azokban nem találta volna meg ennek a jó tulajdonságait. Ennek a lakásnak egyik nagy bece előtte, hogy már nagyon megszokta. Tudom, tiltakozni fog ez ellen az állításom ellen, mert nem ismeri el, hogy neki szokásai volnának; de az én gyarlóságom némely dolgokat csak ezzel a szóval tud megmagyarázni.

Kétségtelen, hogy a Brassai lakásának vannak egyéb érdemei is. Egyik az, hogy jó világos. A délelőtti nap pompás fényvel árasztja el szobáinak legbelsőbb részét is. Ablakaiban a virágok télen-nyáron kedvesen diszelegnek. Az egykor buzgó fűvészek most ez a növénykertje.

De ennél is több az, hogy a lakásból minden lépcső nélkül lehet kimenni az udvarra a három lábú asztalkával és a kenesős tányérral, meg a géppel, hogy ott figyelgesse a nap állását, és a szerint biztosan megigazíthassa az órákat.

Ha az idő kedvező, nagyobb bizonyosság okáért másodszor is ismétli a megfigyelést, mert nemcsak azt akarja

hogy az órái pontosan járjanak, hanem gondoskodik a másokérol is. Látogatóitól rendesen megtudakozza, hány az óra, hogy megtudhassa, jól járatják-e a városi toronyórákat. Brassai már számtalanszor felszólalt a helybeli újságokban a toronyórák kezelése ellen, s az egyetemi csilagvizsgáló-torony felügyelője már sokszor magára vonta haragját, hogy nem pontosan járatta az egyetemi órát.

A Brassai lakása egyszerű, de felette érdekes. Dolgozó szobájában egyetlen fényűzési bútort, — ha már ennek mondható, — egy kanapét, melyet azonban csak akkor szokott használni, ha rosszul érzi magát. A kanapén, a székeken, meg az asztalon lévő párnák, terítők mind a legszebb kézi munkák nem kevésbbé szép nőktől, a kik versenyezve kedveskednek az öreg urnak.

A dolgozóból egy néhány év óta hiányzik az egyik rendes bútort, az az értékes zongora, a melyen régebben maga is játszott, de annál gyakrabban játszottak főleg házi koncertjein zenész barátai. Rendesen minden héten volt nála egyszer „muzsika”, a hogy mondani szokta. Kolozsvári legjobb zenész barátai alakítottak egy kis zenekart, s Brassai kora délutántól késő estig élvezettel hallgatta s gyakran becses megjegyzéseket tett előadásukra. Ez a zongora egy idő óta dr. Brandt egyetemi tanárnál van, s a koncerteket is ott tart-

végezt jelentkezzék az elnökségnél, s a husvéti közgyűlésre képviselő küldésről gondoskodják minél több tanítótétel.

A. K.

állami elemi isk. tanítónő.

Heti hírek.

**Az „Erdélyi Gazdasági Egy-
let” és a kisgazdák.** Az E. G. E., mint tudjuk, legújabbán egy olyan irányu akciózt indított meg, melynek siker esetén — különösen kisgazdáinkra nézve — beláthatatlan nagy jövője és fontossága van. Elhatározta ugyanis az egylet, hogy hazarészünkben minél több községi hitelszövetkezetet létesít és azok vezetése és segélyezése céljából egy Kolozsvárt székelő központi szövetkezetet alapít. A központi szövetkezet üzletreszéinek jegyzése érdekében a múlt napokban küldte szét az egylet körleveleit, márczius 20-iki ülésén pedig maga az egylet is 15000 forint értékű alapítványi üzletreszt jegyzett. Ezen határozat nem szorul dicséretre. Reméljük, hogy azt más testületek és hatóságok is követni fogják.

Tordai Székely Elek, belügyminiszteri osztály tanácsos f. hó 22-én a nagy-szebeni országos tébolydában meghalt. Nevezett iskoláit kitűnő sikerrel végezvén el, a belügyminiszteriumban kezdte meg hivatalos működését s mint belügyminiszteri fogalmazó lett, meggyenk toroczkoí választó kerületében ezelőtt 14 évvel országgyűlési képviselőnek megválasztva, a mely kerületet két cikluson keresztül képviselte. Képviselő jelöltséget azután többé nem vállalt, hanem elfoglalta ujjlag helyét a miniszteriumban. A megfeszített munkásság az erejében meggyengül 52 éves férfit azonban legújabb bídóban annyira megviselte, hogy nemcsak a test szenvedett már, hanem a lélek is elvesztette rendes működési erejét. Ezért kellett őt ezelőtt másfél hónappal a tébolydába szállítani, a hol a már ugyis gyógyíthatatlanná vált nehéz betegségétől megszabadította aztán a jövő halál. Földi maradványai Nagy-Szebenben helyeztetek örök nyugalomra. Legyen siri álma csendes a rövid élet pályáját nemesen megharcoló derék férfinak!...

Vallásos estély. Az új-tordai ev. ref. egyház által rendezett vallásos estély szép számu női közönség jelenléte mellett f. hó 21-én tartatott meg a régi kaszinó nagytermében, a mely alkalommal a daloskör, az új-tordai vegyes gyermek kar és Sipos Béla közreműködésén kívül

ják; de most már jóval ritkábban, mivel Brassai gyöngékedés miatt ritkán mozdul ki hazulról. No, meg azért sem nagyon vágyik most a „muzsikára”, mivel egy kissé megnehezült a hallása.

Brassai szobájába a múlt évben került be egy új szék, melyet barátai tanácsára akkor készítettett, mikor csuzos bántalmi miatt nehezen tudott leülni. A szék 40 centiméter magas, hogy minden nehézség nélkül fölkelhessen róla. Közelebbi időben sokat használta e széket, mert sokat szenvedett, de bámulatos lelki erejével győzedelmeskedett a testi gyöngeségeken. Az ágyat lehetőleg minden nap elhagyta, mert így legalább kedvelt folyóiratait és lapjait elolvashatta. A „Nineteenth Century”, „Revue des deux Mondes”, „Contemporary Review”, „Athenaeum”, „New World” angol és a francia folyóiratok a rendes olvasmányai; a „Fliegende Blätter”-rel mulat az 50-es évek óta. Magyar napilapja csak az „Ellenzék”, melyet mint dolgozótárs, tiszteletből kap. Különben politikai párthoz nem kíván tartózni. Előtte nem tesz különbséget a pártállás. Ha valahol olyan dolgot lát, a melyben jó tanácsot adhat, minden habozás nélkül megírja, s bármelyik lap örömeit veszi. Az „Unitárius Közlöny” című folyóiratnak ma is társszerkesztője.

Rendkívül tanulságos az öreg ur olvasási módja. Nemcsak azt olvassa el, a

felolvasást tartott Tárkányi György kolozsvári theologiai tanár a kálvinista istentisztelet alakzatairól, a melyek: *ima, prédikáció és ének*. A felolvasás tárgyát ha nem is választotta meg jól a felolvasó, de igyekezett azt élvezetessé tenni hallgatósága előtt.

Borbély Sándor, lapunk kitűnő munkatársát a vallás és közoktatásügyi miniszter f. évi febr. hó 1-től kezdődőleg a budapesti siketnéma iskola igazgatójává léptette elő. Nevezett ezen megérdemelt előléptetést a váci siketnéma intézetnél teljesített 6 évi eredményes munkásság folytán nyerte meg, a ki Vácson a „Vác és vidék” című lap alapításával is gyarapította érdemeinek sorozatát. Üdvözljük tanár barátunkat új állásában is s kívánunk működéséhez szerencsét.

Esküvő. Téglás István királyi tanfelügyelő f. hó 21-én vezette oltárhoz Tordán dr. Wolff birtokos kedves leányát, Gizellát. A szűk családi körben megtartott esküvőn Velits Ödön polgármester és anyakönyvvezető hiv. ténykedése után Kováts Károly róm. kath. és Füzy Sándor ev. ref. lelkészek megható szép beszédet mondtak. A fényes lakomán a vendégek számos pohárköszöntőben tolmácsolták az ifjú pár iránti szerencsekívánatokat. Az ország minden részéből s rendkívül sokan táviratokban és levelekben üdvözltek az új házasságokat.

Szaporodó szövetkezetek. Az erdélyi részekben egy Kolozsvárott meg-alapítandó központi szövetkezet ügyében megindított mozgalom más alakban ugyan, de az ország Királyhágón tuli részében is visszhangra talált. Napról-napra szaporodik ugyanis azoknak az emberbarátoknak, papoknak és birtokosoknak száma, a kik belátva azt, hogy a népen csak szövetkezés útján lehet segíteni, falujukban vagy megyéjükben ezek alakítását erélyes elhatározással sürgetik.

Hymen. Verner Jenő a topánfalvi áll. et. iskola vezér tanítója, lapunk munkatársa, eljegyezte magának Bloos Berta kisasszonyt, Topánfalván.

Fáklyás menet. F. hó 25-én a fáklyák fénye világánál vettek egymástól búcsút Rédiger Béla nyug. alispán és a tordai független és 48-as párt. Az elbucuzás aktussa folyama alatt az eső is megeredt, a melyet aztán beleszótt beszédében a Lugósi Boldizsár kereskedő üdvözlétére választott nyug. alispán. A kölcsönös búcsúvétel után a fáklyásmenet újra megindult visszafelé, hogy ifj. Balla Miklós

mit kedvel, hanem azt is, a mit barátai kedvelnek, s ha idegen lapokban valami olyat talál, a mi a közönséget érdekelheti, lefordítja s beküldi hol neve kezdőbetűivel, hol W-vel ellátva, hol minden jegy nélkül. Barátai, s főleg azok a tanárok, a kik tanácsért fordulnak hozzá, gyakran részesülnek abban a szerencsében, hogy az öreg ur meghozatja nekik a legújabb szakkönyvet azzal a kikötéssel, hogy elolvasás után az „unitárius főiskolai könyvtár”-nak adják be. Nagy becsü könyvtárát is ennek a főiskolának adta, melyben egykor tanult s később (1837—1848 és 1859-ben) tanított.

A dolgozó-szóba falai jelesek képeivel vannak beagatva. Ezeknek némelyike a művészi értéknek köszöni a szerencsét, de némelyik azoknak a műve, a kiket rajzra és festészetre tanított.

Olvasó asztalán szokott állani rendszeren egy körülramázott fehér porcellán tábla, melyre jegyzeteit írja s dolgozatait fogalmazza

Kézi könyvtára hálósobájában egy falat foglal el; de ebben egy néhány classicon kívül főleg csak szótárak és bibliák vannak. Mindenik könyvének oly jól tudja a helyét, hogy nemcsak a polcot, hanem azt is megmondja, hogy a polcon körülbelül hányadik az a könyv, a melyből valakinek valamit mutatni akar.

mészárossegéd beszéde kíséretében megkoszoruzzon egy sirt — a temetőben.

Czirkus. Mózes Károly lóvándája ezen a héten nagyon csekély pártolásban részesült, holott a mutatványok, a melyekben nagy ügyesség nyilvánult, mindig nagyobb közönség jelenlétét érdemelték volna meg. Ajánljuk ezen sok szépet produkáló lóvándát a közönség szíves pártfogásába.

Nyilvános köszönet. A tordaszentlászlói ifjnsági daloskör 1897. márcz. hó 14-én rendezett dalestélyén felülfizettek: ifj. Gebe Ferenc 10 kr, Kerekes Gyula 40 kr, Gergely Ferenc 50 kr, Lászlóczky testvérek, Hamanna János, Prág Gothárd, Józsa Kálmán, ifj. Ambrus István 1—1 frtot. Összesen 6 frt. Fogadják a mélyen tisztelt felülfizetők a daloskör hálás köszönetét. Székely László, titkár.

Zenész-bal A tordai zenészek f. hó 16-án a „Központi Szálloda” nagy termében egy minden tekintetben sikerült bált rendeztek. A kik látták ezen mulatságot, azt mondják, hogy gyönyörrel szemléltek a zenészek és családjaik selyembe, klakba és frakba öltözött tagjait. S hogy a vigalomba részt vevők kitűnően mulattak, azt is elbisszák; hiszen az emberiségnek azon részéből valok mulattak együtt ezen bálon, a kiknek életelemők a dal, a zene iránti szeretet.

A magyar ipar diadala. Mint budapesti levelezőnk értesít, szék- és fővárosunk ismét egy iparággal gazdagabb lett. Nevezetesen Villányi és társa Bpsten Nádor-utca 15. szám alatt — gyárteleppel Ujpesten — oly nagyszabásu magyar Biscuit és csokoládé gyárat létesítettek, mely Európa bármely hasontermészetű gyárával, nemcsak a gyártmányok kiválóságára, hanem az üzem nagyszabására nézve is feltétlenül kiállja a versenyt. Valóban bámulatos, hogy a szóban levő gyárnak rövid fenállása alatt nemcsak a különben kényes és válogatos fővárosi előkelő közönséget és a felsőbb köröket sikerült gyártmányai javára megnyerni, hanem sikerült neki az is, hogy a külföldi rokontermészetű gyárakat idehaza napról-napra, jobban-jobban lehetetlenné teszi. Ugyanazért és mert levelezőnk arról értesít, hogy Villányi és társa ezen óriási üzemet teljesen magyar szellemben vezetik, a mennyiben 800—1000-re menő munkásai között idegen ajkut meg sem tűrnek, hazafiai kötelezetéget vélünk teljesíteni, midőn az Első Magyar Biscuit és Csokoládé gyárra — melynek kitűnő gyártmányai ma

Mintegy 4—5 esztendő óta legszivesebben beszél filosofiájáról, melyet „Igazi pozitív philosophia”-cím alatt a m. t. Akadémia a múlt évben adott ki. Meglepő sőt csodás alkotása ez egy kilenczvenhét éves elmének!

Még az életmódjáról is megemlítek pár vonást.

Ebédülől a hálósobát használja. Rendszeren csak kétszer étkezik napjában: reggel és este. A reggeli tea, csokoládé, vagy kávé. Leggyakrabban tea, melyet maga készít. A mellett van tojás, sült szalonna, sonka, tea-sütemény, vagy más ezekhez hasonló. Délben legfőlebb egy pohár szilviumot iszik. Este van az ebéd, a mi rendszeren leves, vastag étel és sült, s ráadásul két pohár jó asztali bor. Mindenik étkezés után el szokott színi egy csibukot, a miben nagy nála a választék (24 darab).

Brassai minden dologban szereti a választékosságot. Teát Angliából, kávé Triesztből, pástétomot Strassburgból, szilviumot Székelyföldről, mézet Borszékéről rendel. Süteményekkel rendszeren női tisztelői kedveskednek neki; így a szekrényében mindig van főlöslege, a minek jó hasznát veszi, főleg ha kis gyermekek látogatják meg. Pedig ilyen vendégeket is kap néha, s ezekkel éppen oly kedvesen el-

már az ország minden részében haphatók — közönségünk figyelmét nemcsak felhívjuk, de kérjük is, hogy a mig idehaza is megtaláljuk a kiválót, a jelest, ne szórjuk pénzünket a külföldiek lábaihoz.

A éjjeli fagy miként való megjósolása. Tudvalevőleg nagyfontosságú a gazdára, a bekövetkezendő éjjeli fagnak előre való meghatározása. Ha ugyanis már d. u. 4 órakor tudjuk, hogy az éjjel fagy lesz, akkor bizonyára letakarás, leborítás, füstcsinalás stb. által egyet-mást megvédhetünk az éjjeli fagytól. Ez ideig csak a felhőzetből s a szélirányából következtettünk az éjjeli beálló hőmérsékletre, s ezen közben nem ritkán csalódtunk, mert a borult égbolt éjjelkor is kiderülhet s reggel felé fagyni fog. Az éjjeli fagyoknak előzetes megjósolására vonatkozólag igen érdekes kísérletet tett J. Berthold, melynek eredményét a következőkben ismertetjük. Egy közönséges, keretnélküli hőmérőnek golyóját fátol szövetvel veszszük körül s oly módon akasztjuk azt valamely szélszemes, árnyékos helyre ki, hogy a golyó 2—3 cm. legyen a föld színétől. Délutáni $\frac{1}{2}$ órakor a hőmérőt tiszta vízbe mártjuk, s a rajta maradt vízeseppeket letörölve, előbbi helyére akasztjuk. Délután 2 órakor leolvassuk a hőmérő által mutatott hőfokot, abból levonunk 6 C. vagy 48 R. fokot s a maradék lesz a hőmérőnek legalacsonyabb állása a bekövetkezendő éjjel. Ha a hőmérő 4 C. mutatott délután 2 órakor, akkor az éjjeli legalacsonyabb állása 2 C. leend. 100 eset közül ezen alapon 75 esetben biztosan határozzuk meg a bekövetkező hőmérsékletet. Ha a felhőzetet és szélirányt is megfigyeljük, akkor 90% s ha a levegő pára tartalmát is délen és este megfigyeljük, akkor 95 ször 100 eset közül előre megjósolhatjuk az éjjel bekövetkezendő fagyot.

Hazai iparunk. Elvitázhatatlan, hogy hazánkban az ipar fejlődése ma már legmagasabb niveau áll. Ott van többek között Grossman S. fővárosunk eme elsőrendű czégének a Bécsi-utca. 5. szám alatt levő nagy és előkelő férfi szabó terme és kész férfi ruha raktára, utóbbi már mint látványosság is méltó a megtekintésre. Tekintve, hogy ezen hosszú évtized óta fenálló előkelő czég — mely a fővárosi mágnes világ egyedüli szállítója — úgy megbízhatósága, mint munkájának kiválóságával és lelkiismeretességig jutányos áraival, hazai iparunknak nemcsak hasznára, de becsületére is vált, örömmel

gyógyog, mint a mily kedvvel beszélget felnőtt emberekkel.

Brassai azt tartja, hogy az egészséget is lehet rontani is, építeni is. Ő gondosan megtanulja azokat a leczkéket, melyeket saját tapasztalata tanít, de most már hallgat orvosi tanácsra is. Minden napra kiszab magának 5—6000 lépést, s azt hűségesen lejárja napközben, vagy kint, vagy a szobájában.

Hetenként kétszer, vagy háromszor barátainál szokott ebédelni. Leggyakrabban elmegy a Brandt, Farkas Lajos és Boros György tanárok házához s esti hat órától tizig pontosan elidőzik a családdal; de ekkor szép csendesen fölkerelkedik és haza megy. Mindenik ilyen házhoz tudja, hány lépéssel jut el s ezt az 5—6 ezerbe beszámítja. Ez a rendes életmód bizonynyal nagy tényező volt abban, hogy Brassai kileczvenhat évet nemcsak jó erőben, hanem munkakedvvel, ép elmével, s meglepő lelki fogékonysággal tölthetett el.

Bécsben ezelőtt mintegy tizennyolcz évvel egy híres orvos megvizsgálta s egész szervezetét teljesen épnek és erősnek találta. Ez az épség és erő azóta állandóan tart, a mit jelesen bebizonyít az, hogy hónapokig tartó betegsége után is hamar felépült s Kolozsvárról egy huzamban Tordára koczikázott, hol második otthona van

ajánljuk őt a nagy közönség szíves figyelmébe.

Adakozás. Offenbányai K. I. 1848—49-ki honvédmester és egykori megye bizottsági tag javára eszközölt gyűjtés eredménye 6 frt; a mely összegért a szíves adakozóknak az illető nevében ezennel hálás köszönetet nyilváníttunk. A nyomor enyhítéséhez adományokkal hozzájárultak: Albertfi Jenőné, Szemerai Gyula, Szóts Albert, N. O. 50—50 kr, Nagy Albert és neje 2 frt 10 kr, Barla Domokos és N. N. 30—30 krt, Weress Ferencz, Mezey István, Novák Miklós, Tarsoly Gábor, Csongvay Béla 20—20 kr, Sükösd Sámuel, Fekete Samu és N. N. 10—10 kr.

IRODALOM.

Már csak úgy vagyunk a Lampel R. (Wodianer F. és fiai) budapesti kiadócégnél megjelent nagy nemzeti emlékművel, a Szalay-Baróti irta „Magyar Nemzet története”, vel, hogy nem hagyhatjuk azt említetlenül mindannyiszor, a hányszor egy-egy újabb füzetet küldenek be hozzánk. Most az ötvennyolczadikát vettük, melyben folytatólag az I. Lipót császár-király uralkodása alatti események, egyebek közt a zentai csata és a karloviczi béke előzményei iratnak le szokott vonzó előadásban. — E füzet egyik külön műmellékletét Székely Bertalan hatásos festményeinek egy igen sikerült reprodukciója, „az egri nők” ostrom-jelenete képezi; a másik különmelléklet I. Lipót egykoru arcképe. A szöveg közé számos illusztrációk vannak illesztve.

CSARNOK.

Az én falumból.

X. Elveszett, de megtalált juh.

Nem tudom, hogy lehet az, de szent igaz, hogy azok a hiveim szeretnek engem igazán, a kik képét nem fizetnek. — Ezek minden bajukban hozzám jönnek. Én adok nekik nemcsak tanácsot, hanem zsirosságot is, mert kalács nem mindig van a papi lakunk kamarájában. Különösen sok dolgom volt Herczeg György atyámfával. Kiírom a nevét bátran, mert ő nincs ismeretségben a betűkkel.

A felesége mindegyre elhagyta, pedig úgy szereti az urát, hogy nála nélkül semmit meg nem ennék. Mikor itt van dolgozni nálunk, az ebédjét, vacsoráját haza viszi s a jobb falatokat az urának adja. Ugy dédelgeti, mint az édesanya az ő aranyos gyermekét. Különben annyit túrt a szegény asszony neki, hogy kibeszélni sem lehet.

Csegezy Mihály táblabíró házánál. A tábla bíróné, Albert Ilka asszony, Brassainak legközelebbi rokona. A nyár egy részét itt tölti rendes foglalkozásaival mindaddig, a míg eszébe nem jut, hogy távolabbi ismerőseit meglátogassa. Mert ha a mehetnékség eszébe jut, nagy hamarosan elé veszi uti táskáját s legjobb barátai is csak az újságokból tudák meg, hogy Nagy-Ényedről Dávára, onnan Aradra, majd Szegedre, Budapestre, avagy Debreczenbe rándult. Utazó kedvét csak egy zavarja: a Kolozsvár és Gyéres közötti vasútvonal virágos-völgyi szakasza. Ezen Brassai soha végig nem megy, mivel a töltés alja nagyon rossz, s gyakori csuszamlások történnek rajta. Lehet, hogy egy kis helyi érdek is belejátszik ebbe a bizalmatlanságba, mivel Brassai e vonal építésekor a tordaiak pártján állott, s azt kívánta, hogy Tordát egyenesen kössék össze Kolozsvárral.

Mi inkább elfogadjuk az első esetet már csak azért is, mivel mi is féltjük becses életét, a melyhez még számos évekét kívánunk.

Boros György.

Elkergette hazulról, meg is verte, mikor részegen hazament. Sokszor elszaladt, de mindig visszajött, mert az ura olyan szépen hívta, hogy gyere haza édes, aztán nem verlek meg többet.

S mindig hazament, mert nagyon szereti Gyurkát. Jobban mint a kalácsot. Ha nem látja egy napig Gyurkát mind azt szeretné, ha szárnya lenne, hogy Gyurkához repüljön.

Részeges ember is volt a férje. Egy héten hat forintot is kereset, mert követ ásott, sokat-sokat az uthoz. Ezt mind megitta. A zsidó is biztatta: Igyál Gyurka, mert meghalsz, ha nem iszol. S Gyurka ivott s a feleségét verte-verte, míg ez elment s ott hagyta a házat pusztán, még a két párnát is elvitte, a min aludtak s csak az üres ládát hagyta a háznál.

Én az ebédelőben ültem. Olvastam Lear királyt s azon tünődtem, hogy az isten a hálátlan embert hogy türi el a földön, józanon mikor hozzám jön Gyurka és arra kér, hogy eskessem meg, hogy ő egy évig nem iszik pálinkát s adjak neki erről írást, mert a felesége csak úgy jön haza.

Én figyelmeztettem, hogy nagy dolog az eskü. Ha megesküszik és nem tartja meg öt évig tétetem a tömlőczbe, aztán ha az esküt megszegi soha a menyországba be nem mehet s ne veszítse el ezt a nagy boldogságot. Szegény embernek úgy sincs egyebe, csak az a reménység, hogy mennybe mehet, ha jó lesz.

Olyan határozottan mondotta, hogy ő nem iszik egy évig, hogy megesküdtem ilyen formán:

„Én H. Gy. esküszöm az egy istenre, hogy mátol fogva egy esztendeig pálinkát nem iszom. Ha eskümet megszegem a jó isten ne segítsen meg, verjen meg betegséggel és a menyországban soha részem ne legyen!”

Szívére kötöttem, hogy imádkozzék, hogy a jó isten őt segítse meg a jóra, a józan életre.

Ennek már három hónapja és soha pálinkát azóta nem ivott, pedig eleget mondja a zsidó, hogy meghal, ha nem iszik. De ő nem iszik. Most már van négy zsák törökbuzája s öt tyukja, egy malacza. Jár a templomba s most jön dologra is a bérbe. Igaz, hogy eddig nem fizetett képét. De elfogadom én hajnalban is csak hozzák, tudom úgy se törődik senki a papi kepe dolgával. Adnak reményt eleget, ez is jó, mert legalább kap a szegény papság is valamit s ez is jobb a semminél.

Soha életemben nagyobb örömöm nem volt, még akkor sem, mikor K. Nagy Sándor író a Nagyváradban kiadta az első cikkkemet. Pedig akkor majd kiugrottam a bőrből örömben.

Ha a többi elveszett juhaimat is megtalálnám, két éve, hogy töröm a fejem és ezerféle módot kísérlettem meg, de nem sikerült, nem lesz boldogabb ember nálam ez országban. Nem kell igaz érette se püspöki elismerés, se esperesi, mert a lelkiismeretem olyan nagyszerű jutalmat ad érette, a milyent földi ember nem adhat, csak a kis leányom mosolya ha hasonlít ehhez valamennyiben! Aztán bolond pap az, a ki az elismerésért dolgozik, mert e világon nem az érdemeseké a díj, dolgozzék a lelkiismeret békéjéért s ez ad nyugalmat, édes öntudatot, a mi aranyánál, ezüstnél úgy tudom drágább, de ezt pénzen nem lehet megvásárolni.

Erdővidéki.

KÖZGAZDASÁGI ROVAT.

Szükséges-e a vetés váltás?

Kevés intelligens gazda van ma már az országban, a ki a vetésváltás szükségességét be ne látná, s a ki a buza után búzát, tengeri után tengerit termesztene. A kevésbé intelligens kisgazdák azonban, sőt itt-ott a középbirtokosság is különösen tengerit előszeretettel termeszt tengeri után s van az országban elég berek, s vízmenti

gazdag talaj, a mely 10—12 év óta tengerinél egyebet nem terem, az pedig már épen nem tartozik a ritkaságok közé, hogy buza után tavaszi kalászosot, majd ismét búzát vet különösen az alföldi kis birtokos, s még jó, ha a két kalászos között egy zöld ugart hagy; a felvidéken meg burgonyával terheli rendesen tul földjét a kis gazda.

Hogy ez így nincs jól, még abban az esetben sem ha a legbővebben trágyázzuk talajunkat, az bővebb magyarázatra nem igen szorul. Hogy azonban ez eljárás helytelenségét ne csupán állítsam, szükséges, hogy állításom igazságát adatokkal is támogatassam. Van erre számtalan adat, sőt különösen Németországban ötven éves kísérleti eredmény is. Ezen kísérletekből a következőket lehet levonni. Ha valamely igen kövér jó talajban trágyázás nélkül folytonosan búzát termesztünk, úgy az első 10 évben a termés nem fog apadni; már a következő évtizedben 25% apadás fog mutatkozni; azután következő évtizedekben az apadás ugyanolyan, vagy még nagyobb lesz, s egy fél század sem telik bele, hogy a talaj teljesen kimerüljön, a mikor aztán nem csak búzát de egyebet sem fog teremteni, mert teljesen kiszarlatott.

Amerikában sok ilyen kimerült talaj van, mert ott az állattenyésztés rovására régi idők óta gépekkel igyekeznek minden gazdasági munkát végezni, s így kevés trágyát termelnek. Nem egészen így áll a dolog abban az esetben, ha a talaj trágyázásban is részesítetik. A jeizett kísérletek alkalmával is egyszerű istálló trágyázásra a talaj kimerülése lassabban halad előre, s termőképességének végképeni lefokozódása körülbelül 10 évvel hosszabb időt vesz igénybe. Ha az istálló trágya mellett, foszfortartalmu műtrágyák s nitrogén tartalmuak is alkalmaztattak, vagyis tökéletesen visszapótoltatott a talajnak a mi tőle elvonatott, a legnagyobb termés eredmény érte el ugyan 147%-al nagyobb mint a nem trágyázott talajon, s ez a termőképesség csaknem 40 évig fenn is tartatott, de már a következő tíz évben a termés átlag 20%-al csökkent. Hasonló kísérletek egész sorozata volna fölemlíthető, a végeredmény azonban mindannyiánál ugyanegy: a legdusabb trágyázás dacára folytonos termelésnél a termés átlagok, habár lassan is, de folytonosan csökkennek.

Az előadatokból következik tehát, miszerint nagyon helytelenül cselekszik az a gazda, a ki folytonosan egy és ugyanazon növényt termeszt, habár talajának csak egy kisebb részén is; mert ha talán magának nem is, de utódjának mindenestre nagy kárt okoz, mert talaját kiszarolja, annak termőképességét folytonosan csökkenti: sőt teljesen tönkre is teszi. Bebizonyult, hogy 16 éven keresztül búzát buza után vetve összesen is csak annyit termelt, mint a párhuzamos parcellán, a hol répával váltakozva termesztették: nyolcz év alatt.

Az elmondottakból kifolyólag szükséges tehát kalászosot, kapás és takarmány növényt váltakozva termesztünk, s még abban az esetben is ha valamely növényt minden harmad évben akarunk egy és ugyanazon talajon termesztetni, ugyancsak gondoskodjunk mindannak pótlásáról, a mit az illető növény a talajból elvon, különösen abban az esetben ha fekete ugart nem tartunk. Ismernünk kell az illető növénynek tápanyag szükségletét, s ha nem vagyunk képesek az istálló trágyában pótolni azt a tápanyag mennyiséget, a mit talajunktól a növények elvonnak, úgy pótoljuk azt mesterségesen trágyafélékkel, ellenkezőleg apadni fog termés átlagunk. Például egy és ugyanazon talajon felváltva cukorrépát és sörárpat termelnek. Közepes terméssel kivesznek ezek a talajból 262 kg. kálit, 55 kg. meszet, 69 kg. foszfort, 80 kg. légenyt. Ha pedig minden két évben talajunkat istálló trágyával megtrágyázzuk, visszaadunk ebbe 100 kg. kálit, 120 kg. meszet,

40 kg. foszfort és 80 kg. nitrogént; mutatkozik hiány 162 kg. káli, 29 kg. foszfor és 90 kg. légeuy; ha ezen anyagokat valami képpen vissza nem adjuk a talajnak, úgy termés átlaga nagyon természetesen apadni fog, mert minden két évben ugyanannyival nagyobb lesz vesztesége. Ha a termés átlagot fenn akarjuk tartani úgy első sorban is a foszfornak, mint a legfontosabb tápláló anyagnak vissza pótlásáról kell gondoskodni, a mi elérhető lesz az által ha minden második évben az istálló trágyán kívül 2 metermázsa szuperfoszfátot, avagy ha minden évben 1 metermázst adunk abból magyar holdanként; kérdés ezután hogy a nitrogénnek a pótlása milyen eredménnyel járna, a mit csak helyi kísérletezéssel lehetne megállapítani, chiliséletróm-al eszközölvén a pótlást; a kálinak vissza pótlása már nem oly fontos dolog, mert a talaj elmállása közben igen sok pótoltatik.

Következik tehát a röviden előadottakból, hogy évente semmi esetre sem szabad egy és ugyanazon kultur növényt egy talajon termesztetni, s helyes vetésváltót kell megállapítani; ha pedig ezen vetésváltóban gyakrabban, minden második harmadik évben fordulnak elő egy és ugyanazon növény, úgy szükséges a talajból elvont tápláló anyagok visszapótlására kiválóan nagy súlyt fektetni, ellenkezőleg a termés átlagok csökkenni fognak.

K. B.

Hivatalos rész.

Másolat.

Orsz. m. kir. Statisztikai hivatal.

Sz. 1042—1897.

eln.

Valamennyi vármegye alispáni hivatalnak.

A földművelési m. kir. miniszter ur az 1895. évi VIII. t.-cz. alapján fogatosított mezőgazdasági statisztikai összeírás adataiból egy „Gazdaczimtár” szerkesztését rendelte el, a melybe a 100 katasztrális holdnál nagyobb gazdaságok fognak felvétetni. A czimtárban közöltetnek: a gazdálkodó és a tulajdonos neve és birtoklási jogcíme, a gazdaság területi mévelési ágak szerinti részletezve, megjelölése annak, ha egynél több községben fekszik a gazdaság, a cselédek létszáma, a gazdaságban tanált gépek és eszközök és a fontosabb állatok darab száma.

Azt hiszem szükségtelen a czim előtt e műnek fontosságát úgy a mezőgazdaság, mint az ipar, kereskedelem szempontjából bővebben fejtegetnem. De épen azért, mert ilyen közérdekű munka szerkesztése forog szóban, elengedhetlen, hogy a felhasználandó adatok lehetőleg pontosak és a valóságnak megfelelőek legyenek.

Ennél fogva alulírt hivatal a „Gazdaczimtár” szerkesztéséhez szükséges I/a kérdőívek közül azokat, melyek némileg aggályosaknak, vagy hiányosaknak látszanak, az érdekelt gazdálkodók meghallgatásával történendő felülvizsgálás és esetleges kiigazítás végett a gazdaság székhelyén levő községi illetőleg körjegyzőségekhez rövid idő múlva kifogja küldeni.

A községi előjáróságok helyett ezuttal a községi, illetve körjegyzőségekhez küldetnek a kérdőívek, mert a mezőgazdasági statisztikai összeírás adatainak első feldolgozása alkalmával már a múlt év folyamán, — a midőn ezerekre menő hibás és hiányos kérdőívet kellett a községekhez helyesbítés és pótlás végett kiküldeni — a kiküldött adatokat a községi előjáróktól igen sok esetben csak hosszú idő múlva, többszöri sürgetésre vagy csakis a felettes hatóság által alkalmazott kényszereszközök folytán lehetett visszaszerelni. E mellett a közigazgatási hatóságok az ország minden részéből kérték alulírt hivatalt, hogy jövőben közvetlen a községi és körjegyzőségeket keresse meg hasonló ügyek elintézése céljából.

Van szerencsém ezek folytán felkérni a (czimet), hogy a hatósága alá tartozó községi, illetve körjegyzőségeket utasítani szíveskedjék, hogy az alulírt hivatal által legközelebb kiküldendő s a „Gazda-Czimtár” szerkesztéséhez felhasználandó mező gazdasági statisztikai I/a kérdőíveket majdan a kísérő átirat, valamint a kérdőíveken foglalt megjegyzések értelmében, az érdekelt felek meghallgatásával pontosan vizsgálják fölül s az esetleg szükséges helyesbítéseket gyorsan eszközöljék s végül, hogy a kiküldött anyagot alulírt hivatalhoz a kitűzött határidőre okvetlenül visszaküldjék. Budapest, 1897. évi márczius hó 6-án.

Az orsz. m. kir. statisztikai hivatal aligazgatója. Vargha s. k. min. oszt. tanácsos. Sz. 3260—1897.

Valamennyi főszolgabíró és városi tanácsnak.

Az orsz. m. kir. statisztikai hivatalnak, jelen számú fölhívását tudomás vétel és az

abban foglalt intézkedések legszigorubb végrehajtása céljából megküldöm.

Torda, 1897. március hó 13-án.

Dr. Betegh Miklós, alispán.

Másolat.

M. kir. belügyminiszter 14040—1896. sz.

IV. c.

Körrendelet.

Valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének.

Tudomásomra jutott, hogy egyes anyakönyvvezetők az anyakönyvi bejegyzések alkalmával elkövetett íráshibákat vagy egyéb tévedéseket vegyszerek alkalmazása által távolítják el.

Tekintettel arra, hogy az 1894. XXXIII. t. cz. 21 §-ának második bekezdése szerint az anyakönyvbe már egyszer beirt bejegyzés helyesbítése sem kivakarás, törlés vagy felülírás, sem a sorok közé való beékelés által nem történhetik, tekintettel továbbá arra, hogy a vegyszerek alkalmazása az írott szövegnek vakarás, vagy törtés utján való eltávolításával teljesen egyértelmű, ezennel kijelentem, hogy vegyszereknek az anyakönyvi bejegyzéseknél elkövetett hibák eltávolítására való használata feltétlenül tilos, s a mennyiben ily eljárás észleltetnék, az fegyelmi áton szigorúan megtorlandó.

Erről czimed a törvényhatóság területén működő összes állami anyakönyvvezetőket haladéktalanul értesítse. Budapest, 1897. évi február hó 26-án. A miniszter helyett Széll, s. k. államtitkár.

Sz. 2934—1897.

Tordaaranyosvármegye alispánjától.

Valamennyi főszolgabíró anyakönyvvezető és anyakönyvvezető helyettesnek.

A nagyméltóságú belügyminiszter ur fenti magas rendeletét tudomásvétel és ahhoz való szigorú alkalmazkodás végett közlöm.

Torda, 1897. március 6.

Dr. Betegh Miklós, alispán.

Sz. 1382—1897.

Valamennyi főszolgabíró urnak.

Felhivom főszolgabíró urat legerélyesebben intézkedni az iránt, hogy a községi pénzkezelési és számviteli szabályrendelet 41 §-ában irt határidő alatt, az az folyó évi április hó 20-ig a községi 1896. évi számadások szabályszerűen fölszerelve hozzám beterjesztessenek, figyelemztetendők lévén az illető körjegyzők, hogy a számadások szerkesztését mindenkben az innen mult 1891. évi január hó 31-ről 7451—1890. sz. alatt kelt rendelet értelmében eszközöljék, szem előtt tartván e mellett az 1886. évi XXII. t. cz. 141. 142. §-sainak rendelkezéseit.

Fölhivom végül főszolgabíró urat komolyan figyelmeztetni a körjegyzőket, hogy a számadásoknál a körjegyzői fizetésekről szóló okmány gyanánt csakis az alispán által a beterjesztett pénzekről kiadott nyugtákat fogom érvényeseknek elismerni.

Tapasztaltatván pedig ujjolag is, miszerint a számadások egyrésze nem szabályszerűleg volt szerkesztve, a mennyiben a számadási tételek nem a vonatkozó költségvetések tételeit követték és a számadásokban a költségvetési tételek nem lettek kiténtetve, utasítandók a körjegyzők arra is, hogy a számadásokat aképpen szerkesztessék, hogy ezeknek tételei, úgy a bevételt, mint a kiadást illetőleg mindenkben a költségvetés tételeit kövessék hasonló sorrenddel.

Torda, 1897. március 12.

Dr. Betegh Miklós, alispán.

Másolat.

M. kir. kereskedelemügyi minisz. 6551—97. sz.

Valamennyi magyarországi törvényhatóságnak.

A koserhus elárúsítása tárgyában 1888. évi szeptember 18-án 48151. szám alatt kiadott földmívelésügyi ipar és kereskedelemügyi miniszteri rendelet értelmében a koser husneműeknek az izraelita hitközségi tagok részére való szolgáltatása az illető izraelita hitközség kizárólagos joga s ennél fogva az izraelita hitközség saját autonóm

hatáskörében állapítja meg azon föltételeket, melyek alatt a koser husneműeknek a hitközségi tagok részére való szolgáltatását megengedni hajlandó.

Miután több ízben felmerült azon kérdés, hogy a kivitelre szánt koserhus, tehát az izraelita hitközségeknek nem saját tagjai részére való koserhus előállítás és eladhatási jog a fenti rendelet határmánya alá esik-e, mihez tartás és az érdelt körökkel való közlés véget értesitem czimet, miszerint a más hitközségbelieknek vagy a külföldi kivitelre szánt koserhus előállítás és eladás az előidézt rendelet határmánya alá nem esik; minélfogva az ily czélú koserhus elárúsításáért az illető hitközség az ugynevezett gabella díjat nem követelheti, illetve ezen követelése hatósági támogatásban nem részesíthető.

Budapest, 1897. évi február hó 24-én.

A miniszter helyett: Vörös, s. k. államtitkár.

Sz. 2910—1897.

Valamennyi főszolgabíró és városi tanácsnak.

1888. évi szept. r. hó 26-án 8374—1888. szám alatt kelt alispáni intézkedés kapcsán kereskedelemügyi miniszter ur ó nagyméltóságának jelen körrendeletét másolatban tudomásvétel s alkalmazkodás végett czimnek megküldöm.

Torda, 1897. évi március 20-án.

Alispán helyett:

Nagy Olivér, főjegyző.

Sz. 1738—1896.

tlkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A m. ludasi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a marosludasi takarékpénztár részvénytársulat végrehajtónak Szoptyerán Ilie végrehajtást szenvedő elleni 60 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a tordai kir. törvényszék a m. ludasi kir. járásbíró területén lévő m. czikudi 202. sz. tjkvben A+1 rsza. felvett Szoptyerán Ilie nevében álló 505. 506. hrsz. ingatlanra 250 frt kikiáltási és az A+2 r. 997 hrsz. ingatlanra az árverést 110 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1897. évi április hó 14-ik napján d. e. 10 órakor Mező-Czikud községe házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladni fognak.

Árverezni szándékozók a végrehajtató kivételével tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszterirendelet 8 §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbíró, s. k. hatóságától.

Maros-Ludason, 1896. szept. 10.

1. Dr. Havas Sándor, kir. albiró.

Sz. 376—1897.

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a tordai kir. járásbíró 1896. évi 7066. számú végzése következtében dr. Bogdánfy Lajos ügyvéd által képviselt Némethy József javára Létai Károly ellen 46 frt s jár erejéig 1896. évi december hó 15-én fogatosított kielégítési végrehajtás utján felülfoglalt és 506 frtra becsült házi butorokból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a tordai kir. bíróság 9727—1896. számú végzése folytán 46 frt tőkekövetelés és jár. erejéig Tordán alperes lakásán leendő eszközölésére 1897. évi április hó 8-ik napjának délutáni 2 órája határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz.

107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsárón alól is el fognak adatni.

Kelt Tordán, 1897. évi márcz. hó 22.

b. Germán János, kir. bir. végrehajtó

Sz. 125—1897.

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a tordai kir. törvényszék 1896. évi 5351. számú végzése következtében dr. Bogdánfy Lajos ügyvéd által képviselt toroczkoí tak. pénztár javára Belu László és t. ellen 110 frt s jár. erejéig 1896. évi november hó 16-án fogatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 320 frtra becsült I. Belu Lászlónál: széna és 1 szekér, II. Belu Juonnál: sarju, széna, csőtörökbuza, 1 ökr szekér, 1 bornyu és koréból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a tordai kir. bíróság 8903—1896. számú végzése folytán 60 frt hátr. tőkekövetelés, és járuléka erejéig M.-Peterden a község házában leendő eszközölésére 1897. évi április hó 7. napjának d. e. 9 órája határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsárón alól is el fognak adatni.

Kelt Tordán, 1897. márcz. 18.

b. Germán János, kir. bírósági végrehajtó.

Sz. 3616—1896.

tkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A tordai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a toroczkoí takarékpénztár dr. Bogdánfy Lajos tordai ügyvéd által képviselt végrehajtónak, Muntyán György csegezi és cs. Csegezi Mihály tordai lakos végrehajtást szenvedők ellen 50 frt tőke ennek 1888. évi május hó 4-én napjától számítandó 6% kamatai 44 frt 20 kr. eddigi és 8 frt ezennel megállapított árverés kérés költség követelésnek kielégítése végett az árverést az 1881. évi LX. t. cz. 144. 146. §§. értelmében a tordai kir. bíróság területén lévő a Csegez községi 202 sz. tjkvben A+1 rsza. 2051^b 2052. hrsz. erdő közbirtokból Muntyán Györgyöt az A 46 rsz. alatti bejegyzés szerint tulajdon joggal illető osztatlan két (kétszer hatod) 2/2-ed része 5 frt, továbbá II. a Torda városi 2596. sz. tjkvben A+1 rsza. foglalt 777. hrsz. faházast telket képező Cs. Csegezi Mihály tulajdonául fölvet ingatlanra 600 frt, összesen 505 frt ezennel megállapított kikiáltási árban az ingatlanoknak rendszámokénti részletekben való árverés alá bocsátása mellett ezennel elrendeli.

Az árverés megtartásának határidője 1897. évi május 25. napján d. e. 10 óráig Torda városában a kir. törvényszék telekkönyvi iródájában tüzetik ki, a mikor fennt körülirt ingatlanok a legtöbbet ígérőnek a kikiáltási áron alól is eladatnak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok kikiáltási árának 10—10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 4 §-ában jelzett árfolyammal számított ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez az árverés megkezdése előtt letenni.

A kir. telekkönyvi hatóság.

Tordán, 1896. október hó 25-én.

Dr. Bocz Vilmos, kir. törv. sz. bír.

Dr. Fodor Mózes,

az összes orvostudományok tudora, középiskolai képesített közegészségtani tanár.

Tordán, Rákos-utca 20. sz. alatt. Rendel: d. e. 9—11 óráig, d. u. fél 3—4-ig. Szegényeknek ingyen 8—8 d. u. 3—4-ig.

Jó családból való 15—16 éves fiú

J. Eszényi fűszer-, festék-, liszt és gyarmatáru kereskedésében

tanulónak

azonnal felvétetik.

3—3

A brassói portland-cement-gyár

ajánlja legkitünőbb

Portland-cementjét

felelősség mellett folyton egyenlő és teljesen megbízható minőségben, bármely vasuti állomáshoz szállítva, a legolcsóbb árban.

Tordán kapható: FLACHBART KÁROLY urnál, a hol

— Román-cement —

is mindig a legjobb minőségben található.

Női fehérneműek.

GEISLER és HERMANN

Torda, főter, Timbus János házában.

Van szerencsénk a n. é. városi és vidéki közönség szives figyelmébe ajánlani elsőrendű gyárosoktól **ujjonnan berendezett** divat, szövet, vászon- és rövidáru raktárunkat, első kézből; olcsó árakban szolgálunk női- és férfi ruhakelméket, voalokat, chiffonok, asztalteríték, paplanok, miderek, keztyűk, férfi- és női kalapok, harisnyák s több itt elő nem sorolt árucikkeket.

Elvünk: „Nagy forgalom és csekély haszon!”

Midőn a n. é. közönség szives látogatását kérjük, előre is biztosítjuk a pontos és szolid kiszolgálásról!

Magunkat szives pártfogásukba ajánlva, maradtunk

kiváló tisztelettel:

Geisler és Hermann.

1—3

Férfi fehérneműek.